■ سال بیست‌وششم ■ شماره ۷۳۳۲ ■ دوشنبه ■ ۸ اردیبهشت ۱۳۹۹

ایران

صاحب امتیاز: خبرگزاری جمهوری اسلامی
مدیرمسئول: مهدی شفیعی
سردبیر: جواد دلیری

تلفن: ۸۸۷۶۱۷۲۰ نمابر: ۸۸۷۶۱۲۵۴ ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵
پیامک: ۳۰۰۰۴۵۱۲۱۳ روابط عمومی / نشانی: تهران خیابان خرمشهر،شماره ۲۰۸
صندوق پستی: ۵۳۸۸-۱۵۸۷۵ / امور مشترکین: ۸۸۷۴۸۸۰۰
چاپ: شرکت چاپ جام‌جم / سازمان چاپ و انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی
سازمان آگهی‌های روزنامه ایران: دارنده گواهینامه ایزو ۹۰۰۱ از شرکت NISCERT
تهران خیابان خرمشهر شماره ۱۶ / پذیرش سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷ (۰۲۱)
انتشارات مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران: ۵-۸۸۵۴۸۸۹۲
http://irannewspaper.ir

اذان ظهر ۱۳/۰۲ | اذان مغرب ۲۰/۰۷ | نیمه شب شرعی ۰۰/۱۶ | اذان صبح فردا ۴/۴۶ | طلوع آفتاب فردا ۶/۱۵

سخن روز

امام صادق علیه السلام: کمال ادب و مروت در هفت چیز است: عقل، بردباری، صبر، ملایمت، سکوت، خوش اخلاقی و مدارا.

معدن الجواهر ص۵۹

حسام‌الدین سراج: کرونا درس‌های بزرگی به بشریت داد

با شیوع کرونا یاد گرفتم که چگونه تمیزتر باشم و مراعات دیگران را بکنم. یاد گرفتم که بیرون بیایم و هوای تازه بخورم چون قبلاً این کار را نمی کردم. یاد گرفتم که در فضای بدون ترافیک رانندگی کنم. درست است که عده‌ای از بین می‌روند و ما هم تسلیت می گوییم، ولی این شرایط به سود بشریت است؛ چون بشریت درس‌های بزرگی یاد می گیرد.

بخشی از صحبت‌های سراج در کنسرت آنلاین خود

محمدمهدی طباطبائی‌نژاد: همه گزینه‌ها پیش روی سینماهاست

ما به عنوان سازمان سینمایی برای ۴ خرداد ماه و مقارن با عید فطر آماده شروع اکران کنترل شده هستیم ولی نمی دانم که این اتفاق می افتد یا نه. ما موظف هستیم برای همه شکل‌های محتمل سناریوهای خود را داشته باشیم و این سناریو را هم آماده کرده‌ایم که اگر قرار شد از عید سعید فطر اکران را شروع کنیم، در چه شرایطی باشد و یا اگر قرار شد در وضعیت سفید قطعی اکران را شروع کنیم، چه شرایطی داشته باشیم.

توضیحات معاون ارزش‌یابی و نظارت سازمان سینمایی درباره‌ی بازگشایی سینماها

دعای روز سوم
ماه مبارک رمضان

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی فِیهِ الذِّهْنَ وَ التَّنْبِیهَ وَ بَاعِدْنِی فِیهِ مِنَ السَّفَاهَه وَ التَّمْوِیهِ وَ اجْعَلْ لِی نَصِیبا مِنْ کلِّ خَیرٍ تُنْزِلُ فِیهِ بِجُودِک یا أَجْوَدَ الْأَجْوَدِینَ

خدایا در این ماه به من تیزهوشی و بیداری عنایت فرما، و از بی خردی و اشتباه دورم ساز، و از هر خیری که در این ماه نازل می کنی، برایم بهره ای قرار ده، و به حق جودت ای جودمندترین جودمندان

نگاره

فیروزه مظفری

نسخه جدید ترامپ برای درمان کرونا

کارگروه کرونای خانه سینما منحل شد

داستان یک اختلاف دامنه‌دار

اتفاق روز

«کارگروه کرونای خانه سینما منحل شد» خبری که شامگاه روز شنبه ۶ اردیبهشت ماه روی خروجی خبرگزاری‌ها قرار گرفت حکایت از اختلاف هیأت مدیره خانه سینما و کارگروه کرونای این نهاد صنفی داشت. کارگروهی که همزمان با شیوع بحران کرونا در ایران از درون خانه سینما شکل گرفت حالا آن‌طور که در خبرها آمده به‌دلیل عدم هماهنگی و موازی کاری هیأت مدیره خانه سینما تصمیم به انحلال گرفته است.

۵ صنف از ۹ صنف عضو، با انتشار بیانیه‌ای گلایه‌آمیز از فشارها، سنگ‌اندازی‌ها، موازی‌کاری‌ها، تهدیدها، تحقیرها و ایجاد اختلالات طبیعی و غیرطبیعی به‌عنوان دلایل تصمیم به انحلال این کارگروه خبر داده‌اند. کانون کارگردانان سینمای ایران، انجمن مدیران تولید سینمای ایران، انجمن برنامه ریزان و دستیاران کارگردان سینما، انجمن دستیاران فیلمبردار سینما و انجمن جلوه‌های ویژه میدانی در بیانیه منتشر شده اعلام کردند که همچنان پیگیر مطالبات صنفی خود در این زمینه خواهند بود اما از این پس مسئولیت تمام اتفاقات و تصمیم‌گیری‌های حوزه کرونا را برعهده اعضای هیأت مدیره خانه سینما می‌دانند.

کارگروه کرونای خانه سینما به‌عنوان نخستین کارگروه قبل از همه ستادها و کارگروه‌ها به شکلی مستقل با حضور چند صنف سینمایی آغاز به‌کار کرد. این کارگروه از همان ابتدا با رصد پروژه‌های در حال تولید به گروه‌های بی‌اعتنا به مصوبات ستاد ملی مبارزه با کرونا (مبنی بر تعطیلی تمام تولیدات تلویزیونی و سینمایی) هشدار داد و درباره نیروهای انسانی مبتلا به کرونا در این پروژه‌ها به‌صورت شفاف اطلاع رسانی کرد. همچنین این کارگروه با کمک گرفتن از مشاوران حقوقی در بیانیه‌هایی تلاش کرد فعالان سینمایی را نسبت به حقوق قانونی‌شان در شرایط بحرانی آگاه کند. اما حالا آن طور که دانش اقباشاوی سخنگوی کارگروه کرونای خانه سینما به «ایران» می‌گوید اختلاف نگاه این کارگروه و هیأت مدیره خانه سینما در مواجهه با بحران باعث ایجاد اختلافات عمیق شده است.

مشروح کامل این گفت‌وگو و گزارش ما درباره جزئیات اختلاف کارگروه کرونای خانه سینما و هیأت مدیره خانه سینما را فردا در روزنامه ایران بخوانید.

عکس نوشت

هنرمندان کنیایی با کشیدن گرافیتی در زاغه‌نشین‌های پایتخت این کشور درباره راه‌های پیشگیری از ابتلا به ویروس «کرونا» اطلاع رسانی می کنند. فاصله گذاری، استفاده از ماسک و شستن دست‌ها نکاتی است که با این گرافیتی‌ها به زاغه نشینان آموزش داده شده است. این کمپین گرافیتی با ایده اولیه «آنتونی ملو» یک هنرمند ۲۴ ساله و «بریان موساسیا» که یک هنرمند گرافیتی است، شکل گرفته است. «آنتونی» که در یکی از همین زاغه‌نشین‌ها متولد و بزرگ شده است، لزوم اجرای چنین پروژه‌ای را پس از بازدید چند هفته پیشش از محله دوران کودکی‌اش احساس کرد، چون متوجه شد بسیاری از ساکنان این محله زاغه نشین به ویروس «کرونا» اعتقادی ندارند.

آیا حق مطلب در نسخه‌های فارسی آثار مارکز ادا شده؟

ترجمه هرگز متوقف نمی‌شود

حرف روز

کاوه میرعباسی
نویسنده و مترجم

آخرین ترجمه‌ام که در روزهای پایانی سال ۹۸ با همکاری نشر «کتابسرای نیک» در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفت، رمان «ساعت نحس» نوشته «گابریل گارسیا مارکز» است. از آنجایی که اغلب نوشته‌های مارکز بر مبنای رویدادهای واقعی هستند، این رمان نیز آنچنان که نویسنده گفته بر اساس اتفاقاتی نوشته شده که خودش در روزگار جوانی در شهری کوچک شاهد وقوع آنها بوده است. البته مارکز اسم واقعی شهر را در این رمان نیاورده با این حال همان‌طور که تأکید شد مبنای آن کاملاً واقعی است. در شهری که بستر وقوع ماجراهای رمان است شاهد پخش شب‌نامه‌هایی هستیم که در ابتدا به موضوعاتی پیش پا افتاده تعلق دارند. نوشته‌هایی از اسرار شخصی و ناگفته مردم شهر، هر چند که این اسرار در قالب شبنامه پخش می‌شوند اما کمی که می‌گذرد مشخص می‌شود که اغلب ساکنان از آنها باخبر بوده‌اند؛ منتها کسی به روی خودش نمی‌آورده، شبنامه‌ها به مرور از خبرهای پیش پا افتاده زندگی شخصی افراد به‌سمت ماجراهای سیاسی تغییر جهت می‌دهد. افشاگری‌ها و خبرهای منتشر شده موجب خشم اهالی این شهر کوچک می‌شود تا جایی که اسلحه به‌دست گرفته و در قالب فعالیت‌های چریکی علیه حکومت وقت به پا می‌خیزند. اما از نظر ساختار، نکته‌ای که در «ساعت نحس» همچون دیگر نوشته‌های مارکز خودنمایی می‌کند شخصیت‌پردازی‌های خاص اوست.

کاراکترهای چند بعدی، افرادی با مجموعه‌ای از ویژگی‌های متضاد اخلاقی که از جمله آنها می‌توان به شخصیت افسر در همین رمان اشاره کرد؛ فردی با ویژگی‌های متعدد که از جهاتی شما را با مردی نفرت‌انگیز روبه‌رو می‌کند و در مواقعی هم به شکلی غیرقابل منتظره‌ای تبدیل به فردی دوست‌داشتنی می‌شود. البته این نخستین ترجمه‌ام از آثار مارکز نیست، از اوایل دهه نود با همکاری نشر «کتابسرای نیک» به شکل پروژه‌ای ترجمه آثار مارکز را از زبان اسپانیایی و بی‌واسطه آغاز کرده‌ام که مهم‌ترین دلیل آن را کم لطفی به آثار این نویسنده کلمبیایی می‌دانم؛ هرچند ترجمه‌های متعددی از او منتشر شده اما به گمانم هیچ کدام آنچنان که باید و شاید حق مطلب را ادا نکرده‌اند.

از این مجموعه به ترتیب کتاب‌های «صد سال تنهایی»، «عشق در روزگار وبا»، «برگ باد»، «کسی نیست به سرهنگ نامه بنویسد» و «وقایع‌نگاری مرگی اعلام شده» منتشر شده و در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته که «ساعت نحس» ششمین رمان از این مجموعه به حساب می‌آید. البته کار ترجمه هفتمین کتاب این مجموعه هم با عنوان «از عشق و شیاطین دیگر» چیزی نمانده به پایان برسد اما به‌دلیل شرایط حاکم این روزها و نگرانی از ابتلا به بیماری کرونا آنقدر همه فعالیت‌ها و کارها با توقف روبه‌رو شده‌اند که نمی‌دانم کی منتشر شود. کتاب‌هایی که در شرایط فعلی منتشر می‌شوند متأسفانه آسیب بسیاری خواهند دید و از توجه مخاطبان باز می‌مانند.

کمی پیش از انتشار رمان «ساعت نحس» ترجمه‌ای از «طاعون» آلبر کامو روانه بازار شد که مخاطبان استقبال زیادی هم از آن کردند. «طاعون» به سبب شباهت داستان آن به حال و هوای این روزهای جهان مورد توجه اغلب علاقه‌مندان ادبیات در کشورهای مختلف قرار گرفته است. از این دو کتاب که بگذرم، ترجمه اثر دیگری هم آماده انتشار شده، رمانی با عنوان «بچه‌های سبز» از «اولگا توکارچوک» نویسنده لهستانی که سال ۲۰۱۸ موفق به دریافت نوبل ادبیات شد. مجوز نشر کتاب هم گرفته شده و در اولین فرصتی که شرایط فعلی اجازه بدهد روانه کتابفروشی‌ها می‌شود. برای ترجمه آثار توکارچوک به طور همزمان از زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی و فرانسه استفاده کرده‌ام چرا که امکان ترجمه آن از زبان اصلی برایم فراهم نبود. البته از همین نویسنده، ترجمه کتاب «بر استخوان‌های مردگان» هم چیزی نمانده به پایان برسد؛ کتابی که اقتباسی سینمایی با عنوان «رد شکار» از آن انجام شده که موفق به نامزدی اسکار هم شده؛ این دو کتاب با همکاری نشر چشمه منتشر خواهند شد.

دورخیز برای برگزاری همایش هنر و کرونا با حمایت پژوهشکده هنر فرهنگستان هنر

تعهد نسبت به موقعیت‌های مدیریتی، اقتصادی و صنفی هنرمندان

چالش روز

قرار است همایش هنر و کرونا توسط پژوهشکده هنر فرهنگستان هنر و با مشارکت و همراهی سازمان‌ها و نهادهای فرهنگی و هنری کشور و با حضور نخبگان هنری کشور برگزار شود تا تأثیر کرونا بر هنر ارزیابی و مورد تحلیل و بررسی قرار گیرد. اکنون پس از انتشار فراخوان این همایش پژوهشگران علاقه‌مند می‌توانند یافته‌ها و ایده‌های پژوهشی خود را در چارچوب محورهای مطالعاتی تعیین شده، به دبیرخانه همایش ارسال کنند.

عبدالحسین لاله
رئیس پژوهشکده فرهنگستان هنر

کرونا در همه زمینه‌های مرتبط با زندگی اجتماعی انسان اثر گذاشته و خیلی‌ها در مورد تأثیراتی که این ویروس در روند زندگی انسان گذاشته بحث می‌کنند. یکی از زمینه‌هایی که بشدت تحت تأثیر قرار گرفت هنر بود. منظورم از عرصه هنر هم هنرمندان و مسائل صنفی و شغلی‌شان بود و هم تحولاتی که احتمالاً در مباحث نظری هنر شکل می‌دهد که نکته بسیار مهمی است که باید به تغییراتی که اتفاق می‌افتد، توجه کنیم. مثلاً شیوه‌ها و سبک‌هایی که در هنر اتفاق افتاده است که پیش از این سابقه نداشت. بنابراین یک تغییراتی در حال رخ دادن است. مثلاً در تئاتر یکی از عناصر این هنر تماشاگر و سالن است. حالا در این تحولی که اتفاق افتاده تئاتر خود را به شکل‌های دیگری نشان داده است. مردم از طریق تلفن‌های همراه یا تلویزیون خود تئاترهای زنده می‌بینند. ضرورت داشت پژوهشکده هنر فرهنگستان هنر به این مسأله توجه کند و از همه صاحبنظران هنر که دارای دیدگاه هستند، خواهش کند که در این همایش شرکت و بحث کنند.

در فرهنگستان هنر به روی کلیه هنرمندان و هنرشناسان و استادان باز است. ما هیچ خط کشی‌ای نداریم، هر کسی که در عالم هنر حرفی دارد و در زمینه کرونا درس‌هایی به جامعه هنری داده است، می‌تواند در این همایش شرکت کند و حرفش را بزند. این نقطه عطفی است به لحاظ تحولات فکری در زمینه هنر. قاعدتاً فرهنگستان هنر به‌عنوان بالاترین مرکز پژوهشی هنر در ایران نمی‌توانست خودش را کنار بکشد و این وظیفه را به عهده پژوهشکده هنر گذاشت. من هم با مشاوره‌ای که با ریاست فرهنگستان هنر داشتم سعی کردم کسانی را در شورای سیاستگذاری دعوت کنم که جزو متولیان اصلی فرهنگ وهنر هستند و در کنار هنرمندان شاخص تمام رشته‌های هنری اعم از موسیقی، تئاتر، سینما و شخصیت‌های تجسمی،سنتی و... هم در شورای سیاستگذاری و هم شورای علمی فعال هستند و فراخوان آن را اعلام خواهیم کرد. به‌نظر می‌رسد که نباید با دستپاچگی و عجله به این مسأله نگاه کرد بلکه باید با یک طمأنینه فرهنگی به آن نگاه کرد و ارزیابی منصفانه و دقیق انجام دهیم تا بعدها ضرر نکنیم.

پدیده‌ای مثل کرونا ما را متوجه خیلی از مسائل کرد. ما یکی از ضعف‌های همیشگی جامعه هنریمان مربوط به مدیریت کلان هنری است و دیگری نداشتن سیاست‌های لازم در زمینه‌های مختلف هنری است. مثلاً این همه تشکیلات تئاتری در کشور داریم. انجمن تئاتر دفاع مقدس، استانی، نمایش و بخش تئاتر سازمان فرهنگی هنری شهرداری و دانشکده‌های تئاتری هستند. آیا وقت آن نرسیده که وقتی جشنواره تئاتر برگزار می‌شود به جای اینکه از صفر شروع کنیم و هیأت داوران تشکیل دهیم، از ظرفیت این نهادها استفاده کنیم. کرونا باعث شد که ما متوجه شویم به‌جای اینکه یک تشکیلاتی را در کنار دیگری راه بیندازیم از ظرفیت موجود استفاده کنیم. با مراکزی که با تئاتر سروکار دارند هماهنگ کنیم و اینها گروه‌ها را به جشنواره معرفی کنند. ما این‌همه دستگاه عریض وطویل نمی‌خواهیم. کرونا باعث شد ما متوجه موقعیت‌های مدیریتی، اقتصادی و صنفی هنرمندان شویم. متوجه شویم که اگر دولت حمایت‌های مالی خودش را از هنر بردارد هنر زمین خواهد خورد و این ما را متوجه می‌کند که فکری به حال اقتصاد هنر کنیم.

صندوق اعتباری هنر در کنار «ایران همدل»

خبر آخر

صندوق اعتباری هنر در نامه‌ای خبر از پیوستن به کمپین ایران همدل داد و از اهالی فرهنگ خواست تا نیازمندان این حوزه را معرفی کنند. صندوق اعتباری هنر که در ماه‌های گذشته در تلاش برای سامان‌بخشی به وضعیت هنرمندان و تخصیص اعتبار لازم برای رسیدن به موقعیت مناسب بوده است، حالا در نامه‌ای خبر از پیوستن صندوق به کمپین ایران همدل می‌دهد. در بخشی از یادداشت مدیرعامل صندوق اعتباری هنر خطاب به اصحاب فرهنگ و هنر و همکاران این صندوق آمده است: ایجاد فرصتی برای گره‌گشایی و همدلی و قرار گرفتن یک انسان در موقعیتی که بتواند مشکل و نیازی را به‌دست خود مرتفع نماید از بزرگ‌ترین نعمت‌هایی است که گاه نام و نشان آدمی را جاودان و زندگی را سرشار از معنای حقیقی زیستن می‌سازد. امروز همه در پیرامون خود به حال کسانی واقفیم که یا دست نیاز برای دریافت کمکی دارند یا چشم امید به گره گشایی و این همان فرصت شیرین مساوات و همدلی است.

تقارن این فرصت مغتنم با پویش «ایران همدل» که خیزشی عمومی برای احسان و رفع نیاز هموطنان در قالب کمک مؤمنانه از سوی رهبر عظیم‌الشأن انقلاب است را به فال نیک گرفته و ضمن تخصیص یک روز از حقوق همه همکاران این مجموعه، از اصحاب فرهنگ و هنر و همه اعضای این خانواده بزرگ و تأثیرگذار دعوت می‌کنم، به این جریان پر برکت بپیوندند.» در پایان این نامه تأکید شده است که «برای آنکه ما و همه کسانی که دغدغه همدلی و کمک را دارند، از کسانی که در شمار نیازمندان و آنان که در دایره اصحاب فرهنگ و هنر، نیازمند رسیدگی و کمک مؤمنانه می‌باشند مطلع نمایید می‌توانید از طریق راه‌های ارتباطی زیر اقدام نمایید تا به حکم وظیفه آنچه در توان داریم انجام دهیم.

اخراج از اینستاگرام

شهروند مجازی

یگانه خدامی

ماجرا

ماجرای تتلو همچنان ادامه دارد چون اینستاگرام و در واقع سخنگوی فیس‌بوک اعلام کرد او دیگر نمی‌تواند صفحه‌ای در این شبکه اجتماعی داشته باشد. این مسأله بعد از این مطرح شد که خیلی‌ها می‌گفتند قبلاً هم صفحه او بسته شده بود اما تتلو توانست دوباره بازگردد: «حالا اینستای تتلو رو بستند با کانال تلگرامی یک میلیون و چهارصدیش چه می‌شه کرد؟! دیشب که تو یوتیوب داشت لایو می‌رفت.»، «حالا که اینستاگرام پیج تتلو رو بست منتظرم بیاد توئیتر خودشو فن پیچاشو بلاک کنم.»، «حماقت‌های تتلو آنقدر زیاد بود که اینستاگرام هم تاب نیاورد و تتلو رو برای همیشه اخراج کرد حتی این موجود لایق حضور در فضای مجازی هم نیست چه برسه به فضای واقعی»، «اولین تنبیه برای تتلو. اینستاگرام دیگه اجازه داشتن صفحه به تتلو نمی‌ده. تا باد چنین بادا. البته فالووراي یه همچین اعجوبه‌ای هم دست کمی ازش ندارن»، «اینستاگرام قراره همه سوراخ سنبه‌هاش رو ببنده که دیگه تتل نتونه حساب باز کنه. می‌ترسم عرصه رو براش تنگ کنند خیز برداره به سمت توئیتر»، «اینستاگرام اعلام کرده دیگه به تتلو اجازه نمیده بیاد اینستا. برای اولین بار از اینستاگرام خوشم اومد.»، «حالا چجوری تتلو رو از یوتیوب بیرون کنیم؟ همون اینستاگرام جاش بهتر نبود؟»، «یعنی اگر یه‌کار خوب تو مجازی انجام شده باشه بسته شدن اینستاگرام تتلو هست»، «ولی کاش سابقه فعالیت‌های تتلو در اینستاگرام رو به پژوهشگرا بده، مسیج‌های شخصیشو نمیگم، مثلاً پست‌ها و آمار منشن‌ها رو. چون تتلو در ایران بخشی از هویت جمعی تینیجراست»، «خب سخنگوی فیس بوک اعلام کرده امیر تتلو دیگه اجازه ورود به اینستاگرام رو نداره. حالا ببینیم تتلو میتونه از در بره بیرون از پنجره بیاد تو!»

ماه میهمانی خدا (۴)

آداب و اسرار دعای مؤمنانه

رمضان المبارک

حجت الاسلام والمسلمین محسن قرائتی

ماه مبارک رمضان، ماه توجه عبد به معبود و برقراری رابطه مخلوق با خالق هستی از طریق راز و نیاز و دعاست. خداوند رحمان و رحیم در قرآن کریم با زیباترین تعابیر از این ارتباط یاد نموده و می فرماید: «وَإِذَا سَأَلَکَ عِبَادِی عَنِّی فَإِنِّی قَرِیبٌ أُجِیبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْیَسْتَجِیبُوا لِی وَلْیُؤْمِنُوا بِی لَعَلَّهُمْ یَرْشُدُونَ» (بقره، ۱۸۶)

و هرگاه بندگانم از تو درباره من پرسند (بگو:) همانا من نزدیکم؛ دعای نیایشگر را آنگاه که مرا می خواند پاسخ می گویم. پس دعوت مرا بپذیرند و به من ایمان آورند، باشد که به رشد رسند.

دعاکننده، آنچنان مورد توجه پروردگار است که در این آیه، خداوند هفت مرتبه تعبیر «خودم» را برای لطف به او بکار برده است: اگر بندگان خودم، درباره خودم پرسیدند، به آنان بگو: من خودم به آنان نزدیک هستم و هرگاه خودم را بخوانند، خودم دعاهای آنان را مستجاب می‌کنم، پس به خودم ایمان بیاورند و دعوت خودم را اجابت کنند.

اما سؤال این است: چرا گاهی دعای ما مستجاب نمی‌شود؟

علامه طباطبایی در تفسیر المیزان می نویسد: «خداوند در این آیه می فرماید: من اجابت می کنم دعای کسی که مرا با اخلاص بخواند و از من طلب خیر کند. پس اگر دعا مستجاب نشد، یا به جهت آن است که ما از خداوند خیر نخواسته ایم و در واقع درخواست مان برای ما شر بوده و یا اگر خیر بوده، خالصانه و صادقانه از خداوند درخواست نکرده ایم و همراه با استمداد از غیر بوده است. البته در مواردی که دعا مستجاب نشود، به جای آن بلایی از ما دور می شود، یا برای آینده ما یا نسل ما ذخیره می شود و یا در آخرت جبران می گردد.»

روشن است که معنای دعا، ترک کار نیست، بلکه توکل به خداوند همراه با تلاش است. لذا دعای بیکار مستجاب نمی شود.

شاید قرار گرفتن آیه دعا در میان آیات روزه، به خاطر تناسب بیشتری است که ماه خدا با دعا دارد.

سؤال: با اینکه کارهای خداوند براساس سنت های ثابت است، پس دعا چه نقشی دارد؟

پاسخ: دعا و گفت وگو با خداوند، ظرفیت انسان را برای دریافت الطاف الهی بیشتر می کند. انسان دعاکننده، با انسان غافل از خدا متفاوت هستند و سنت خداوند لطف به اولی است، نه دومی. بنابراین دعا، سبب تغییر شرایط است، نه برهم‌زدن سنت های الهی.

■ **آداب دعا**

«وَقَالَ رَبُّکُمُ ادْعُونِی أَسْتَجِبْ لَکُمْ إِنَّ الَّذِینَ یَسْتَکْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِی سَیَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِینَ» (غافر، ۶۰)

و پروردگارتان گفت: مرا بخوانید تا برای شما اجابت کنم. همانا کسانی که از بندگی من سر باز زده و تکبر می ورزند، به زودی با سرافکندگی به جهنم وارد می شوند.

دعا آداب و شرایطی دارد از جمله:

۱. دعا همراه ایمان و عمل صالح باشد. «یستجیب الّذین آمنوا و عملوا الصالحات»

۲. با اخلاص باشد. «فادعوا اللّه مخلصین له الدین»

۳. با تضرع و مخفیانه باشد. «ادعوا ربّکم تضرعاً و خُفیة»

۴. با بیم و امید باشد. «و ادعوه خوفاً و طمعاً»

۵. دعا کننده از اسمای الهی بهره بگیرد. «و للّه الاسماء الحسنی فادعوه بها»

البته استجابت دو طرفه است؛ اگر مردم انتظار استجابت دعا از خدا دارند، باید دعوت خدا و رسولش را اجابت کنند: «استجیبوا للّه و للرسول اذا دعاکم لما یحییکم».

باز هم آمده ام...

زمزمه‌ها

سید حبیب حبیب‌پور

ای اجابتگر نیازها!
اینک آمده‌ام که گفتی بیا.
به نجوا نشسته‌ام که گفتی بخواه.
نامت را می‌برم که گفتی بگو.
می گریم که گفتی ببار.
امیدوارم که گفتی مأیوس مباش.
می سوزم که گفتی بسوز.
آیه هایت را تلاوت می‌کنم که گفتی بخوان. ای آموزگار درس لا تیاسو من رحمه‌الله! به اشکم وضو ساختم و بر سجاده نیاز با تو سخن می‌گویم.
الغوث گویان به آب و آینه سوگندت می‌دهم که دوباره این جان زمستان‌زده را بهاری کنی. با واژه‌هایی از جنس «افتتاح» و «مجیر» به التماست نشسته‌ام که مرا از هر آنچه خزانی است برهانی. همنوا با «ابوحمزه ثمالی» تو را می‌خوانم که می‌دانم اجابت می‌کنی و این همه امیدواری دلیل روشنی است بر اینکه هنوز از خویش می‌دانی‌ام. امشب این بنده گریزپا به کجا پناه آورد جز دامان تو و این پرنده سرگردان کجا آشیان سازد جز سایه چشم‌های تو؟ اگر در به رویم باز کنی، دوستانت را شادمان می‌کنی و اگر راهم ندهی، دشمنانت به طعنه‌ام خواهند نواخت.
پس اینک به بخششی دیگر، خوبان را شادمان ساز.
ای سراسر گذشت! بی‌قرار رحمت بی‌پایانت نشسته‌ام.
ای آمرزنده مجرمان! تنها به رأفت تو امیدوارم.
ای برتر از تمام دوستدارانم! لبخندت را از من دریغ مدار که سخت، نیازمند محبت توام.
ای همواره دستگیر!
آمده‌ام... دستم را بگیر.
ای کاش که بر تشنه ات آبی بدهی
در ظلمت این شب، آفتابی بدهی
رو سوی تو آمدم به امیدی که
بر این همه پرسشم جوابی بدهی